
L'ORGANITZACIÓ DE LA PARTICIPACIÓ EN L'ESPORT

Vers un nou model associatiu

Mario Missaglia, secretari general del UISP. (Unione Italiana dello Sport Popolare)

A Itàlia s'observen noves pautes de participació juvenil en l'esport, basades en el rebuig de la jerarquia i la rigidesa de la disciplina

Al moviment esportiu italià hi ha dos tipus d'organitzacions: les federacions nacionals i les associacions poliesportives, totes dues lligades a moviments també de caire cultural i diversificat

Cal que les relacions entre joventut, cultures juvenils i esport sigui ric i dinàmic

Tot seguit exposarem un tema força interessant: "Com s'organitza la participació juvenil dins l'esport". No obstant, tinc la temptació de dir-vos que seria més fàcil parlar de "com no s'organitza la participació juvenil dins l'esport", i això és perquè més que res falta participació juvenil dins l'esport, tant a Europa com a tot el món. I això es relaciona amb el greu problema de la poca participació dins la vida associativa que gira entorn del mateix fet de fer esport.

El panorama esportiu italià

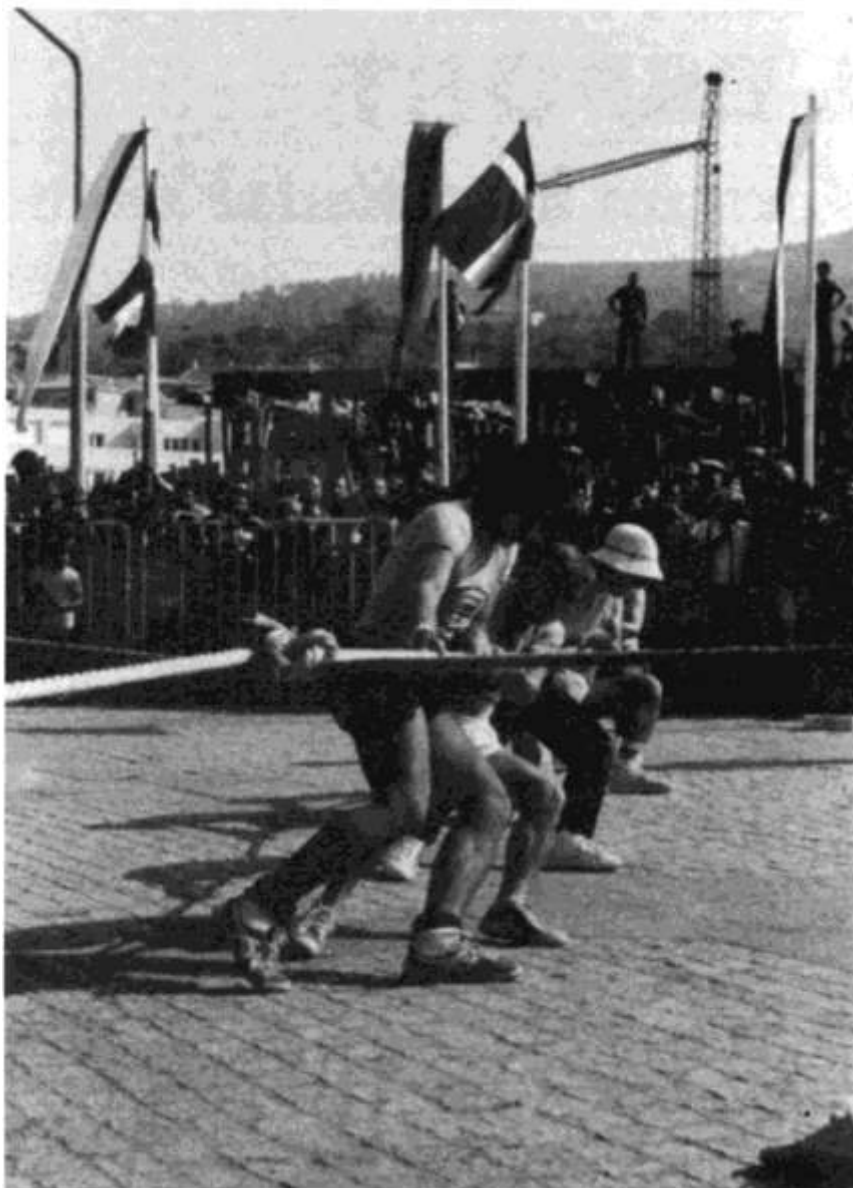
Per veure com es produeix aquest problema a Itàlia, primer hem de veure les característiques particulars del moviment esportiu italià: el moviment esportiu italià es basa en un sistema de societats esportives "de base" (barris, regions, ciutats...). Actualment n'hi ha, aproximadament, més de 60.000, i pot ser n'hi ha moltes més, puix que algunes associacions esportives són molt petites i no estan afiliades ni a cap federació ni a cap ens de promoció, i desenvolupen freqüentment les seves activitats d'una forma espontània, per activitats puntuals, associacions de base que són de caràcter local, no estatal o federatiu. La presència de l'associacionisme esportiu a Itàlia, és determinant, però es tracta d'un associacionisme esportiu quasi completament territorial, que manca a les escoles llevat la universitat (que té la seva pròpia organització esportiva, que és una federació esportiva i no una veritable associació de joves).

A la resta de nivells escolars (elemental, escola mitjana i escola superior) hi ha també molt poca associació. Una darrera experiència de gran interès. són "Els Jocs de la Joventut", que es realitzen un cop a l'any i els organitza el "Comitè Olímpic" i les federacions esportives nacionals; aquests jocs passen per un procés de preselec-

ció que es produeix a les escoles i que arriba a ser una manifestació nacional. És una experiència de gran interès, però que no ha donat vida (malgrat els nombrosos anys en què s'ha produït), a cap experiència associati-

va. Les experiències associatives establertes són les que es produeixen dins del seu mateix territori.

Això no és cap novetat dins la situació italiana: el sistema esportiu italià ha nascut de les societats esportives,

abans del naixement de les federacions i abans del naixement de les associacions poliesportives com la U.I.S.P. (Unió Italiana del Esport Popular); associacions esportives però no sempre sols esportives, sinó també culturals i que han estat lligades a iniciatives de caràcter social, polític, religiós..., resumint: a experiències associatives d'aquesta natura.

Les característiques del moviment esportiu italià són molt interessants, perquè fins ara, i des dels anys del feixisme italià (amb la voluntat de governar d'una forma rígida tot el sistema esportiu, des de les altes a les baixes esferes), la presència d'aquestes societats esportives (no nascudes ni de reglaments ni de rècords) obeeix a tota una sèrie de necessitats esportives (però també més generals com l'associació de joves), que van representar aleshores un lloc de resistència i, actualment, dins d'una societat oberta i lliure, un lloc de resistència a l'abatiment. Aquest és un punt que produeix una gran riquesa d'experiències perquè crec que aquesta és la qüestió principal per garantir que hi hagi una relació, una aportació, entre grans masses juvenils desitjoses d'una rica experiència, i el moviment esportiu. El moviment esportiu no s'ha de presentar com un paisatge monòton, sinó com un paisatge ric en propostes, ric en diferències; perquè avui, la *cultura* juvenil a Itàlia, però també a Barcelona requereix com a primera condició que la relació entre jovent, cultures juvenils i esport, sigui rica i veritable i que no es presenti com quelcom monòton, que no es presenti com un moviment unidireccional i sí com un moviment amb riquesa de motivacions i de possibilitats; això sense substituir el dogmatisme del rècord i del superagonisme, pel dogmatisme de l'antagonisme i del antirècord, substitució que ens portaria als mateixos errors de sempre (dogmatisme del que ja he parlat abans). Per això el moviment esportiu italià, històricament ha produït diferents tipus d'organització:

federacions esportives nacionals i associacions poliesportives, totes dues lligades a moviments no sols esportius sinó també culturals i molt diversificats.

Les actituds dels joves envers dos corrents de l'esport

Dins el pla teòric és necessari començar a sistematitzar aquest fet, dient que actualment sobreviuen, s'entrellen i coexisteixen, dins un esport que resta com quelcom unitari, dos corrents, dos formes de pronunciar les paraules de l'esport: un llenguatge que té com a meta la idea del màxim resultat absolut, on variables com la motivació, l'edat, els condicionaments socials i econòmics solament són punts variables només considerats com a contribuïdors o obstaculitzadors per aconseguir aquest objectiu: la maximització del resultat.

L'altra via (que per ser veritable ha de ser tolerant i no dogmàtica), pensa en el màxim resultat, d'una forma relativa. No ignora, accepta el valor del màxim resultat, ja que aquest està unit al progrés científic i tècnic que l'esport necessita. Considera el llenguatge del màxim resultat com a un hoste estable dins l'esport però per algunes edats això és la salut, per a d'altres edats i cultures juvenils és un ideal estètic, de bellesa. Això és conseqüència d'una cultura on la paraula "màxim" és indispensable, ja que sense aquesta no hi ha esport; ni tan sols quan pensem en l'aspecte més recreatiu. Sense la idea de progrés, d'objectiu, d'un organisme personal, d'una voluntat de superació no podem dir que estem dins l'àrea de l'esport. En la idea d'un esport que respecti el valor del resultat màxim absolut, i que al mateix temps permeti espai per altres valors més moderns i tolerants, hi ha lloc per a tothom.

En aquest aspecte l'experiència italiana de la participació dels joves dins l'esport té característiques paral·leles a les d'altres països. També a Itàlia hi ha hagut un creixement en la pràctica esportiva juvenil resultat de l'augment d'escolarització de les masses, de la influència i suport de la família i de la consideració cultural més gran de l'esport dins la societat italiana, europea i mundial contemporànies. Però això pateix un moment d'abandonament: podem dir clarament que aquest fenomen va lligat al fet de què s'ha treballat poc per reequilibrar el paisatge esportiu. Ja sigui des del punt de vista dels valors indicats als esportistes i a tots aquells que es preocupen d'esport, ja sigui per les despeses; no podem oblidar que mantenir la pràctica esportiva a un cert nivell d'edat i de resultats implica despeses per a l'individu i per a la societat. El resultat va unit a tota una sèrie d'importants inversions econòmiques.

L'abandonament, no és de l'activitat esportiva, sinó de l'activitat esportiva organitzada. Això em sembla de molta importància: l'abandonament de la societat esportiva, del campionat, del torneig, però no de la indumentària esportiva ni de certs hàbits. Tot això està en creixement mercès al fenomen publicitari i a la indústria de l'esport, ja que fomenten el desenvolupament del consum esportiu individual; està lligat a la valorització del vestit i del cos i convulsiona, profundament, l'esport.

Si s'abandonen les societats esportives organitzades, no parlem només de motius, també de culpes: molt sovint es deixa la federació esportiva perquè s'hi està molt malament. Són llocs d'una jerarquia insostenible, on la diferència i el nivell tècnic són insuperables i per la consciència moderna i per al jove d'avui, dins d'una societat oberta i democràtica, aquestes són formes insuportables de jerarquia política. És sorprenent observar que dins el món de l'esport, on l'edat dels practicants és la dels joves no hi hagi ni

Sovint s'abandonen les federacions esportives més per les seves característiques institucionals, que per motius personals de caire social o econòmic

Les formes de govern de l'esport han de representar totes les tendències esportives, també aquelles que es practiquen a nivell individual

joves ni dones dirigents (ni a les societats esportives ni a les federacions). Els atletes no voten. No és solament per motius culturals i econòmics, sinó més aviat motius institucionals, que les societats i les federacions esportives, molt sovint no representin un lloc atractiu per als joves. Dir-ho és molt simple, i trist; però és la realitat.

Cal un canal de comunicació entre associacions i joves

Nosaltres volem que la societat esportiva italiana obtingui un nou equilibri: dins el terreny dels valors culturals, de la motivació esportiva tradicional i clàssica del màxim absolut i maximitzar les motivacions. L'equilibri entre les inversions públiques i privades, entre l'esport d'alta competició i l'esport apertós a gran part de la població (no sols en el seu valor físic de salut, sinó també en els seus valors culturals, associatius i formatius). Un reequilibri des del punt de vista cultural, polític, inversions públiques i privades, instal·lacions necessàries i d'institucions. Perquè si les formes de govern de l'esport, a Itàlia com imagino als altres països, volen ser formes de govern de l'esport que veritablement hi ha, han de representar totes las forces esportives i al mateix temps ajudar, sobretot la gran quantitat de joves que practiquen l'esport individualment, sense obligar-los a formar part d'organitzacions més complexes i estables. Crec que és legítim que tothom practiqui l'esport com vulgui, individualment, o no.

La nostra opció porta a formes més organitzades (indirectament) a aquesta tendència individualista. No perquè ens entusiasmin les formes organitzades, sinó perquè per arribar a les finalitats que comporta la pràctica esportiva (i no sols la dels joves), l'estructura organitzada permet economitzar. Permet una lliure circulació de tècniques i d'idees i permet organitzar, de

forma estable, la pràctica; i aquesta és, encara actualment, la forma històricament determinant que guanya dins del progrés esportiu. Perquè això funcioni fa falta enderrocar el mur format per les característiques culturals, i no sols econòmiques, i institucionals que avui té apartada gran part de la massa juvenil de la pràctica esportiva organitzada. Aquesta qüestió, a Itàlia, ens porta al problema d'un gran progrés cultural dins l'esport.

Hem fet alguns avanços en la tècnica, en la ciència, en les prestacions, en la investigació mèdica, difoses a nivell de massa i que ens fan possible aprofitar al màxim els avantatges de l'esport i minimitzar el seu risc i els desavantatges que pugui produir (no sols quan està mal fet) dins determinades classes socials i d'edat; però que al mateix temps produeixi un progrés cultural dins del llenguatge i tradició de l'esport fins arribar a tradicions i llenguatges molt diferents que ens obrin un canal entre cultures juvenils i cultures esportives. La presència juvenil creix a les disciplines esportives que guarden aquesta relació: forma cultural/disciplina esportiva. Penso en la difusió actual de la gimnàstica i les seves relacions amb la música moderna, en les relacions entre esport/dansa, salut/moda... Estudiem la natura d'aquest fenomen, la teoria de la alienació, jòguing i d'altres esports d'aquest tipus. Aquesta àrea de l'esport és marginal, si pensem en la tradició olímpica, però és bàsica si tenim en compte els interessos de massa que es difonen; l'abandonament augmenta i paral·lelament es creen estructures i organitzacions esportives, molt sovint noves, i que són societats esportives (encara que de vegades ni ells ho saben) que s'organitzen amb formes i llenguatges diferents a la resta de societats d'aquesta mena: menys jeràrquica, formes més difoses d'autogestió, forta presència de joves (no sols a la pràctica esportiva, també dins la direcció i gestió econòmica i tècnica). No

vull dir amb això que el futur sigui aquest, ni que presenciem la decadència de les disciplines olímpiques tradicionals. Els elements de decadència es faran presents si els elements tradicionals de disciplina olímpica i els ens de promoció no evolucionen. Les formes poden ser mutables, però ara és estable la fractura entre cultura esportiva intacta des dels anys de la síntesi neocubertiniana i les formes de sentir i organitzar-se dels joves. L'esport ha d'actuar amb coratge tot reformant la seva pròpia estructura, presentant l'esport com una cosa desitjable, com un bé per als joves. L'esport ja és això, però l'organització i el moviment esportius, no. L'esport practicat com un bé és quelcom que s'ha d'aconseguir. Molt sovint, s'ignora i es deixa de banda el moviment esportiu, ja que es considera com una taxa que s'ha de pagar (i sovint és així). El moviment esportiu organitzat, a nivell de societat o d'organització més general, no és més que una obligació, una experiència de límit, però al mateix temps és una experiència de participació i de democràcia. La nostra organització italiana està molt preocupada per aquest problema, ja que creiem que construir un pont entre cultura juvenil i pràctica esportiva és quelcom que es produeix per si mateix. El moviment esportiu és una tasca de gran relleu per determinar un futur per a l'esport i per a la societat. No oblidem que avui, a Itàlia i a la resta del món, el fenomen esportiu és el llenguatge més parlat i la seva forma associativa és la més difusa i ramificada. Pot ser un element que ens ajudi a fixar el grau de democràcia, de llibertat, de participació d'una societat avançada. La forma de ser del moviment esportiu, que a Itàlia és la forma associativa més difosa, indica el grau de democràcia i de llibertat d'una societat. És un dels teixits decisius per la relació que s'ha establert entre experiència esportiva i altres valors que l'individu travessa i crea dins el decurs de la seva vida quotidiana.